

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **C. J.**, zast. Mgr. Vitem Biolkem, advokátem se sídlem Bohuslava Martinů 1038, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2012, č. j. OAM-188/VL-18-HA08-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 3. 2013, č. j. 32 Az 14/2012 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatele Mgr. Vítu Biolkovi, advokátu se sídlem Bohuslava Martinů 1038, Hradec Králové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Průběh řízení

Rozhodnutím ze dne 14. 6. 2012, č. j. OAM-188/VL-18-HA08-2009, zamítlo Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“) žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný dospěl k závěru, že tvrzení stěžovatele o důvodech pro udělení mezinárodní ochrany jsou dílem neurčitá, dílem protichůdná, a proto nejsou důvěryhodná. Hrozbu trestu smrti pro zločin vraždy, na niž se stěžovatel odvolával, žalovaný posoudil jako spekulativní, protože tvrzení o spáchané vraždě neshledal jako

důvěryhodné. Stěžovatel tak neunesl důkazní břemeno ve vztahu ke skutečnostem rozhodným pro udělení mezinárodní ochrany, žalovaný žádné další důvody nezjistil, a proto žádost zamítl.

Citované rozhodnutí žalovaného stěžovatel napadl žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové. Ten ji rozsudkem ze dne 28. 3. 2013, č. j. 32 Az 14/2012 - 40, zamítl pro nedůvodnost, neboť shledal, že žalovaný rozpory v tvrzeních stěžovatele zhodnotil dostatečně rozsáhle a přesvědčivě. Stěžovatel nesplnil podmínky pro udělení azylu, či doplňkové ochrany, a ty mu po právu nebyly uděleny.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu nyní stěžovatel brojí včasnou kasační stížností.

II. Obsah kasační stížnosti

Stěžovatel ve své včasné kasační stížnosti uvedl, že jedním z důvodů pro udělení azylu je důvodný strach z pronásledování pro politické přesvědčení. Následně citací § 2 odst. 8 a 9 zákona o azylu popsal pojem pronásledování. Dle mínění stěžovatele byl v řízení před krajským soudem předložen dostatek důkazů o tom, že mu v zemi původu hrozí pronásledování, zatčení a smrt.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření ke kasační stížnosti

Žalovaný je toho názoru, že správně vyhodnotil a popsal rozporná tvrzení stěžovatele v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Důvody kasační stížnosti jsou formulovány obecně a velmi široce, proto není možné se vůči nim konkrétně vymezit. Stížnost ani nevysvětluje, v čem by měl spočívat podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele, který je podmínkou její přijatelnosti.

Proto žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl pro neopodstatněnost.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešení

pokračování

právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Stěžovatel výslovně neuvedl, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Z kasační stížnosti však plyne, že stěžovatel přesah svých vlastních zájmů spatřuje v zásadních pochybeních krajského soudu a žalovaného při hodnocení důkazů a v nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem i žalovaným, která mají přímý dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel namítá nesprávné posouzení hrozby pronásledování. Protože rozhodovacím důvodem napadeného rozsudku krajského soudu bylo neunesení důkazního břemene v řízení před správním orgánem ve vztahu k tvrzení o spáchání vraždy a hrozbě trestu smrti za tento zločin, zabýval se Nejvyšší správní soud tím, zda krajský soud hrubě pochybil při hodnocení této otázky.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující:

Stěžovatel po svém příchodu do pobytového střediska ve Vyšších Lhotách požádal o udělení mezinárodní ochrany z důvodu hrozící smrti v zemi původu. Podle svého tvrzení nebyl ani stěžovatel, ani nikdo z jeho rodiny politicky aktivní. Stěžovatel dále uvedl, že v září roku 2008 při potyčce zabil zaměstnavatele, který mu nezaplatil mzdu, a zranil další dva muže. Byl na něj vydán zatykač, který osobně viděl vyvěšený, a nyní mu za vraždu hrozí trest smrti.

Při následném pohovoru v pobytovém středisku 8. 7. 2009 v Kostelci nad Orlicí stěžovatel uvedl, že z důvodů tíživé sociální situace opustil rolnický způsob života a začal se živit nelegálním způsobem. Jako člen organizované zločinecké skupiny se účastnil potyček se členy jiných zločineckých skupin. Asi v červnu roku 2007 byl vyslán, aby od šéfa jiné skupiny získal dlužné peníze. Po vzniklé hádce ho zabil třemi ranami nožem. Následně se až do svého odjezdu ze země skrýval na odlehlém místě a neudržoval s nikým kontakt, neboť byl hledán pro vraždu, o čemž mu řekl známý. Dále stěžovatel uvedl, že v březnu roku 2008 strávil šest měsíců ve výkonu trestu odnětí svobody pro krádeže. Poté, co byl upozorněn na to, že nemohl být v březnu roku 2008 ve výkonu trestu, když se od června roku 2007 až do odjezdu ze země skrýval, opravil své tvrzení z roku 2008 na rok 2006.

Následně byl stěžovateli předestřen rozpor s jeho tvrzením z pobytového střediska ve Vyšších Lhotách, ve kterém uvedl, že se vraždy dopustil v září roku 2008, ne v červnu roku 2007. To stěžovatel vysvětlil tím, že ve Vyšších Lhotách mluvil o vraždě člověka při střetu dvou zločineckých skupin, kdežto v červnu roku 2007 zavraždil šéfa konkurenční zločinecké skupiny, který dlužil peníze šéfovi jeho zločinecké skupiny. Na dotaz, proč původně mluvil jen o jedné vraždě, stěžovatel uvedl, že pro vraždu při střetu zločineckých skupin (tj. zřejmě vraždu ze září roku 2008) nebyl policií hledán, proto ji nezmiňoval. Na dotaz, jak se mohl účastnit střetu oněch zločineckých skupin, když se podle svých slov od června roku 2007 skrýval, stěžovatel uvedl, že se sice skrýval, ale v té době ho jeho skupina vyhledala. Na dotaz, proč původně mluvil ve vztahu k září roku 2008 o vraždě zaměstnavatele a nyní k tomuto datu mluví o vraždě člověka v rámci střetu dvou konkurenčních zločineckých skupin, stěžovatel uvedl, že se jeho zaměstnavatel po neshodách o mzdu obrátil na zločineckou skupinu a tak stěžovateli nezbylo, než se obrátit na zločineckou skupinu jinou. V rámci tohoto členství pak v září roku 2008 zabil člověka.

Stěžovatel byl také dotazován na způsob, jakým se dozvěděl o tom, že je hledán policií. V pobytovém středisku ve Vyšších Lhotách uvedl, že leták s oznámením byl vyvěšen po vraždě ze září roku 2008 a on jej osobně viděl. Při pohovoru v Kostelci nad Orlicí však uvedl, že leták s informací byl vyvěšen již v červnu 2007, tedy ve vztahu k jinému skutku, a řekl mu o něm známý. Tyto rozpory stěžovatel nevysvětlil, potvrdil však správnost později sdělené informace. Pohovor byl ukončen konstatováním stěžovatele, že již uvedl všechny důvody, pro které žádá o udělení mezinárodní ochrany.

Při pozdějším pohovoru dne 4. 4. 2011 v pobytovém středisku Havířov stěžovatel zopakoval, že důvodem pro opuštění vlasti bylo zabití zaměstnavatele, který mu nevyplatil mzdu. Zatykač osobně neviděl, řekl mu o něm přítel, který s ním byl na místě činu. Jako důvod pro žádost o mezinárodní ochranu stěžovatel označil obavu z trestu smrti, ostatní důvody vyloučil.

Nejvyšší správní soud již dříve dovodil, že „*není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). V

pokračování

posuzované věci žalovaný správní orgán i krajský soud dostatečně odůvodnily, proč neshledaly výpovědi stěžovatele konzistentní a věrohodné. Stěžovatel nedostal požadavku, aby své důvody pro udělení mezinárodní ochrany odůvodnil svou vlastní věrohodnou výpovědí, neboť některé z udaných informací byly opakovaně měněny, některé se navzájem vylučovaly. Stěžovatel pro nesoulad v době a počtu údajných vražd, jejich důvodech a obětech neměl žádné vysvětlení. Krajský soud, stejně jako žalovaný, zohlednil i opakované dotazy stěžovatele na možnost práce v České republice a sdělení Nejvyšší lidové prokuratury Čínské lidové republiky poskytnuté Ministerstvem zahraničních věcí, podle něhož se zatykač doručuje pouze osobě, na kterou je vydán. Informace o vydání zatykače může zveřejnit Ministerstvo veřejné bezpečnosti Čínské lidové republiky, nejsou však vyvěšovány na veřejných místech, jak stěžovatel tvrdil. Dotazy na možnost brzké výdělečné činnosti v České republice v kombinaci s nevěrohodným tvrzením o spáchané vraždě oprávněně vedly krajský soud k závěru, že stěžovatel ze smyšlených důvodů a v rozporu s účelem mezinárodní ochrany jen hledá způsob, jakým legalizovat svůj pobyt. Žalovaný i krajský soud tedy důvodně neuvěřily tvrzením o spáchané vraždě. Následkem toho nutně bylo i vyloučení hrozby případného pronásledování ze strany čínské policie za tento trestný čin a vyloučení hrozby trestem smrti, který měl být za onu vraždu udělen v případě návratu stěžovatele do vlasti.

Tento závěr je významný i pro udělení doplňkové ochrany (§14a odst. 1 zákona o azylu). Tu je možné udělit pouze tehdy, pokud žadateli hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy. Za vážnou újmu se považuje *uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

Již popsané úvahy k nevěrohodnosti tvrzení o hrozícím trestu smrti se stejnou měrou vztahují i na nevěrohodnost stejných tvrzení pro potřeby uložení doplňkové ochrany. Vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu se tak neuplatní. Nadto žalovaný dostatečně vysvětlil, proč není pravděpodobná hrozba mučení, nelidského či ponižujícího zacházení v rámci možného trestu za protiprávní opuštění Čínské lidové republiky. Sice v takových případech v úvahu připadá peněžitý trest nebo trest odnětí svobody až na jeden rok, není však známo, že by Čínská lidová republika trestnou činnost obdobného charakteru aktivně postihovala. Vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu se tak neuplatní. Protože není známo, že by v zemi původu stěžovatele probíhal mezinárodní či vnitrostátní konflikt, neuplatní se ani vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Na základě těchto zjištění žalovaný dospěl k závěru, že se neuplatní ani vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, neboť hlavní možné důvody byly vyloučeny již ve vztahu k písmenům a) až c) citovaného ustanovení a není žádných dalších informací, které by nasvědčovaly možnému porušení jiných mezinárodních závazků České republiky.

K nenaplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany lze uzavřít, že nebylo zjištěno pronásledování jako podmínka pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani hrozba vážné újmy jako podmínka pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. V průběhu řízení nebyly zjištěny ani důvody pro udělení azylu za účelem sloučení

rodiny, či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny (§ 13, § 14b zákona o azylu), neboť se neprokázalo, že by stěžovatel měl rodinného příslušníka, kterému by svědčilo dobrodiní již udělené mezinárodní ochrany (což stěžovatel ani netvrdil). Zároveň nebyl zjištěn ani jiný důvod hodný zvláštního zřetele, který by odůvodňoval udělení humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu).

Nad výše uvedené Nejvyšší správní soud považuje za důležité připomenout, že dle § 12 zákona o azylu je pro udělení azylu relevantní toliko pronásledování z tam uvedených důvodů, tj. *pronásledování za uplatňování politických práv a svobod*, či důvodně předpokládané *pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů*.

Stěžovatel od svého příchodu do České republiky odůvodňoval podání žádosti hrozbou odsouzení k trestu smrti. Lze mu přisvědčit, že ohrožení života nebo svobody je zpravidla závažným porušením lidských práv ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu a tedy spadá pod pojem pronásledování. Stěžovatel se však nevypořádal s tím, že od počátku tvrdí, že mu trest smrti hrozí pro *spáchání vraždy*. Pronásledování za účelem výkonu práva jako následku spáchání zvlášť závažného zločinu do důvodů vymezených § 12 písm. a) a b) zákona o azylu zjevně nepatří. To ostatně potvrzuje vylučující klauzule § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, podle níž nelze azyl udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12 nebo § 13 zákona o azylu, pokud je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, se před podáním žádosti dopustil vážného nepolitického trestného činu mimo území České republiky. Obdobná úprava platí i pro udělení doplňkové ochrany. Podle vylučující klauzule § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu nelze doplňkovou ochranu udělit, pokud existuje důvodné podezření, že žadatel spáchal zvlášť závažný zločin. Stěžovatel tedy nemohl být se svým tvrzením o spáchání zvlášť závažného zločinu vraždy úspěšný ani tehdy, pokud by prokázal jeho pravdivost, neboť by se tím zároveň z možného dobrodiní mezinárodní ochrany vyloučil.

Ze všech uvedených důvodů bylo na místě žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnout. Krajský soud věc posoudil správně, nedopustil se zásadního pochybení s dopadem do hmotněprávního postavení stěžovatele.

V. Závěr

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Krajský soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupce z řad advokátů. Toto zastupování pokračuje i v řízení o kasační stížnosti [§ 35 odst. 8 in fine s. ř. s.]. Náklady řízení v tomto případě hradí dle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.,

pokračování

stát. Ustanovený zástupce stěžovatele Mgr. Vít Biolek, advokát se sídlem Bohuslava Martinů 1038, Hradec Králové, provedl ve věci jeden úkon právní služby v hodnotě 3 100 Kč spočívající v sepisu kasační stížnosti. Provedl tedy úkon právní služby ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu náleží ustanovenému zástupci stěžovatele i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. S ohledem na skutečnost, že Mgr. Vít Biolek je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění platném pro projednávanou věc, a to ve výši 714 Kč. Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává odměna v celkové výši 4 114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám právního zástupce stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. června 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu